

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_B_PD_2.SADA_27

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2B-PD-2.sada-č.27

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: duben 2013

Název DUM: Občanská válka v USA

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 8.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: Sever, Jih, otroctví, Lincoln, Unie, Konfederace, Grant, Lee, rasismus

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se situací v USA v polovině 19. století, s důvody sporů mezi Severem a Jihem, vznikem Konfederace, občanskou válkou a jejími důsledky pro další vývoj USA. Na konci prezentace odpoví na kontrolní otázky.

Občanská válka v USA

U.S. TERRITORIAL ACQUISITIONS

- Počet obyvatel USA v 19. století rychle rostl (**přistěhovalci** z Evropy), na konci 50. let **31 milionů** (z toho 4 mil. **černochoů** a 100 000 **Indiánů**)
- Hranice se posunovala na západ **k Tichému oceánu**, v, po **válce s Mexikem** získaly **Texas** (1845), letech 1846 – 1848 **Kalifornii, Nové Mexiko, Arizonu a Oregon**
- Indiáni byli vytlačováni ze svých území a donuceni žít **v rezervacích**, jejich počet klesal, někteří **podlehli nemocem** (neštovice) nebo byli **pobiti**
- Na plantážích na jihu pracovaly asi **4 miliony** černochoů (1860), jako **otroci** = levná pracovní síla

Rozdíly mezi severem a jihem USA

Severní státy

- dostatek surovin = dřevo, uhlí, železná ruda
- rozvoj průmyslu (hutnický, strojírenský, textilní, ...), menší farmy, budování dopravní sítě, banky
- velké množství přistěhovalců

Jižní státy

- práce otroků
- obrovské zisky majitelů plantáží z prodeje bavlny (57% vývozu) a tabáku na sever a do zahraničí

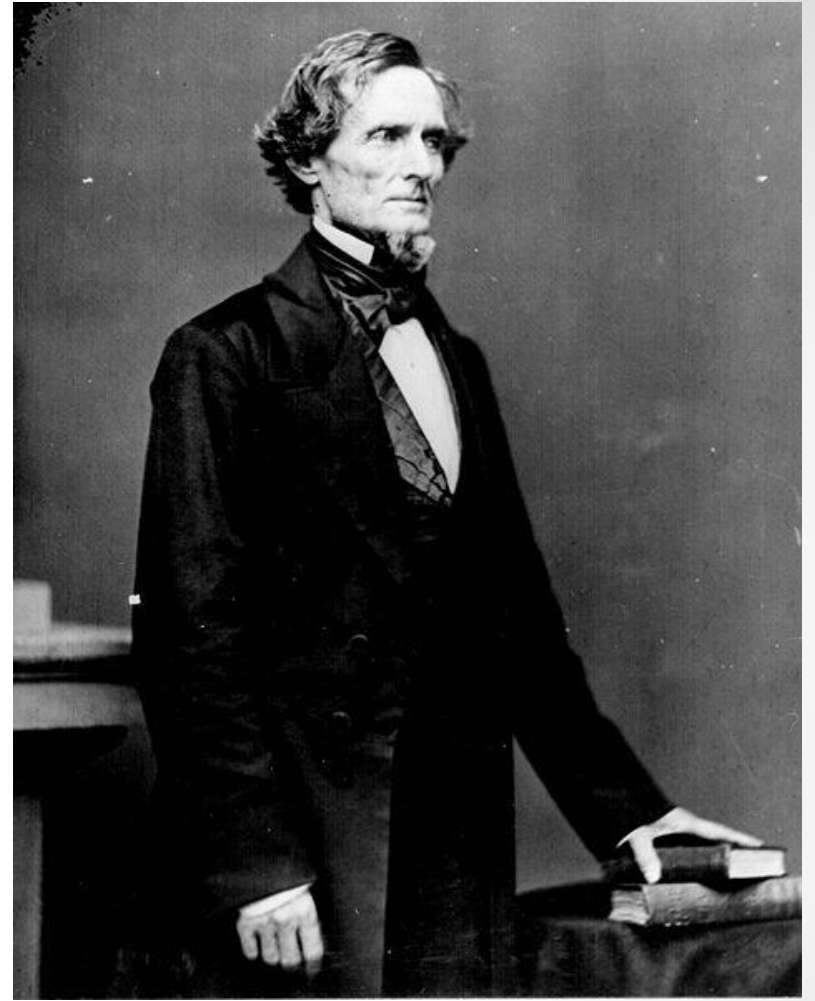
Spory mezi Severem a Jihem

- o clo na dovoz britských výrobků (sever chránil výrobce, jih se obával o svůj vývoz)
- o charakter států Nebraska a Kansas (1854) = zákaz nebo povolení otroctví

- v Kansasu došlo k bojům (1855-1858) mezi příznivci a odpůrci otroctví (účast Johna Browna), odpůrci zvítězili
- Spory v Kansasu rozdělily politické strany **Unie**
- **Demokratická strana** hájila zájmy jižanských plantážníků
- **Republikánská strana** hájila zájmy průmyslníků, dělníků a farmářů ze Severu, byla proti otroctví a zamezení šíření otroctví do nových států
- **abolicionisté** byli pro úplné zrušení otroctví, pomáhali utíkat otrokům do Kanady
- R. 1860 byl zvolen prezidentem **Abraham Lincoln** (republikán) = neplánoval zrušení otroctví, **chtěl jednotu Unie**

Abraham Lincoln

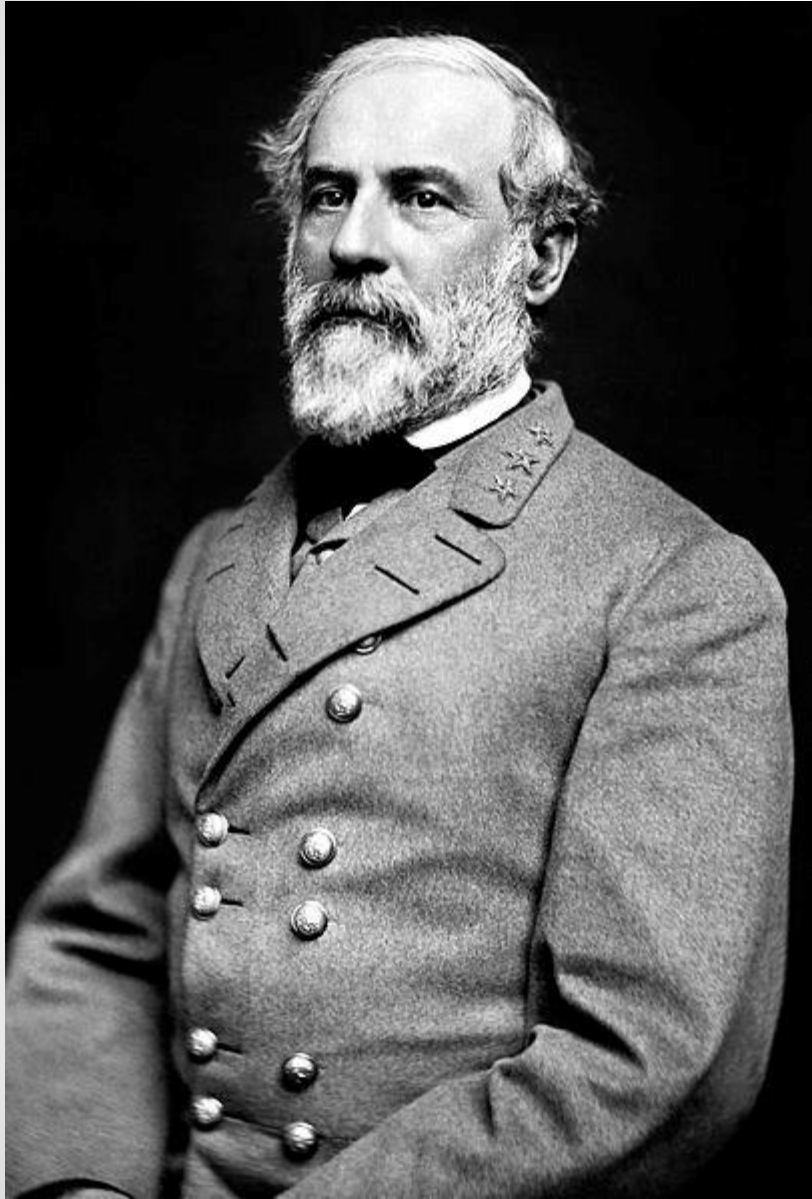

Jefferson Davis

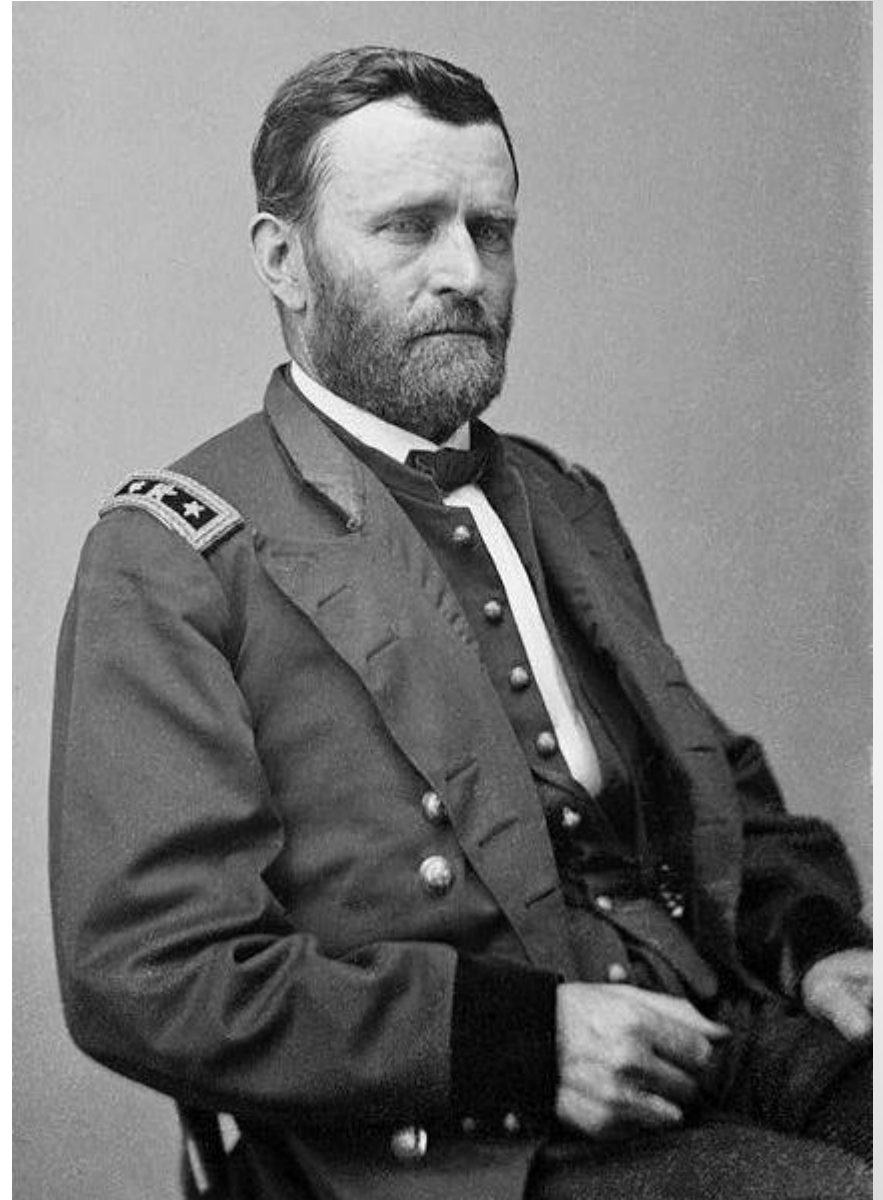

- R. 1860 **Jižní Karolína** vystoupila z Unie, následovaly státy **Mississippi, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana a Texas (1861)** po vyhlášení války se přidaly **Virginie, Arkansas, Severní Karolína a Tennessee**
- Vznikly **Konfederované státy americké (Konfederace)**, prezidentem byl zvolen **Jefferson Davis**, hlavním městem **Richmond** ve Virginii
- Boje začaly útokem jižanských jednotek na federální **pevnost Fort Sumter** u Charlestonu 12. dubna 1861

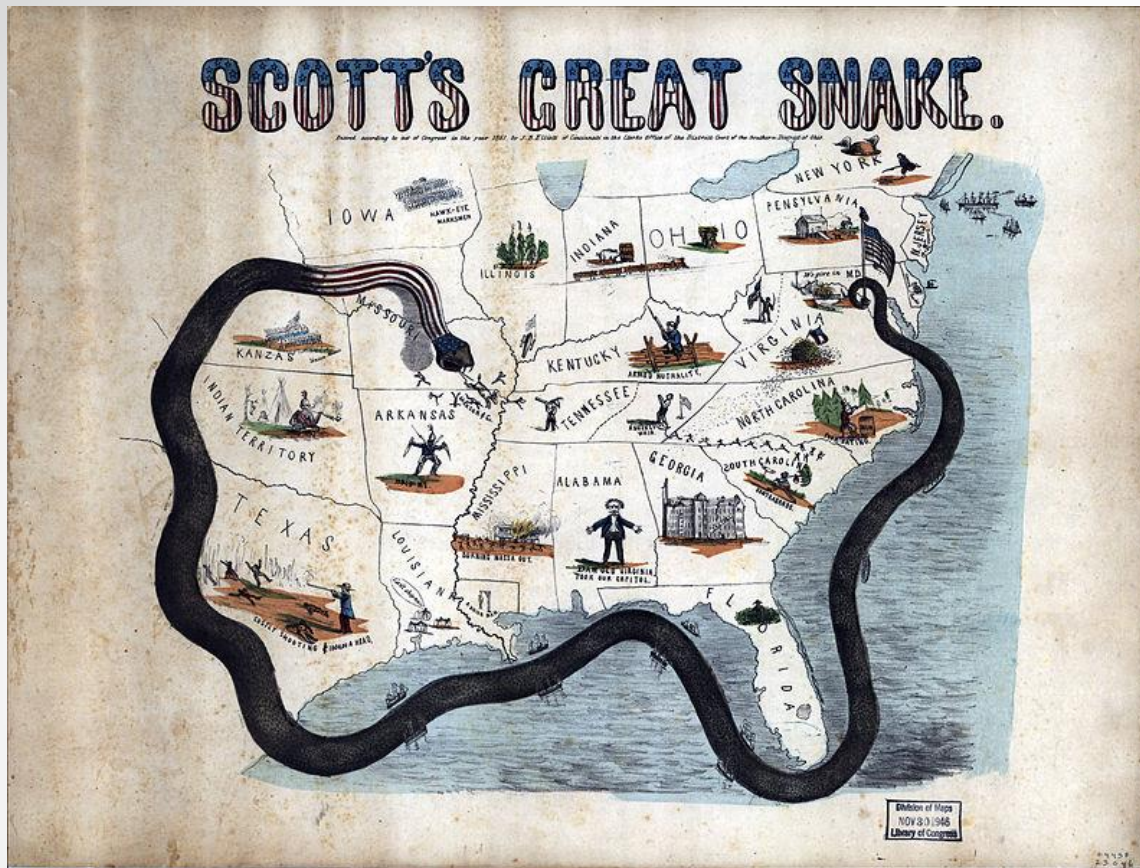

● *Robert Edward Lee*

Ulysses Simpson Grant ●

"Anaconda Plan" od generála Scotta z roku 1861 na blokádu jihu

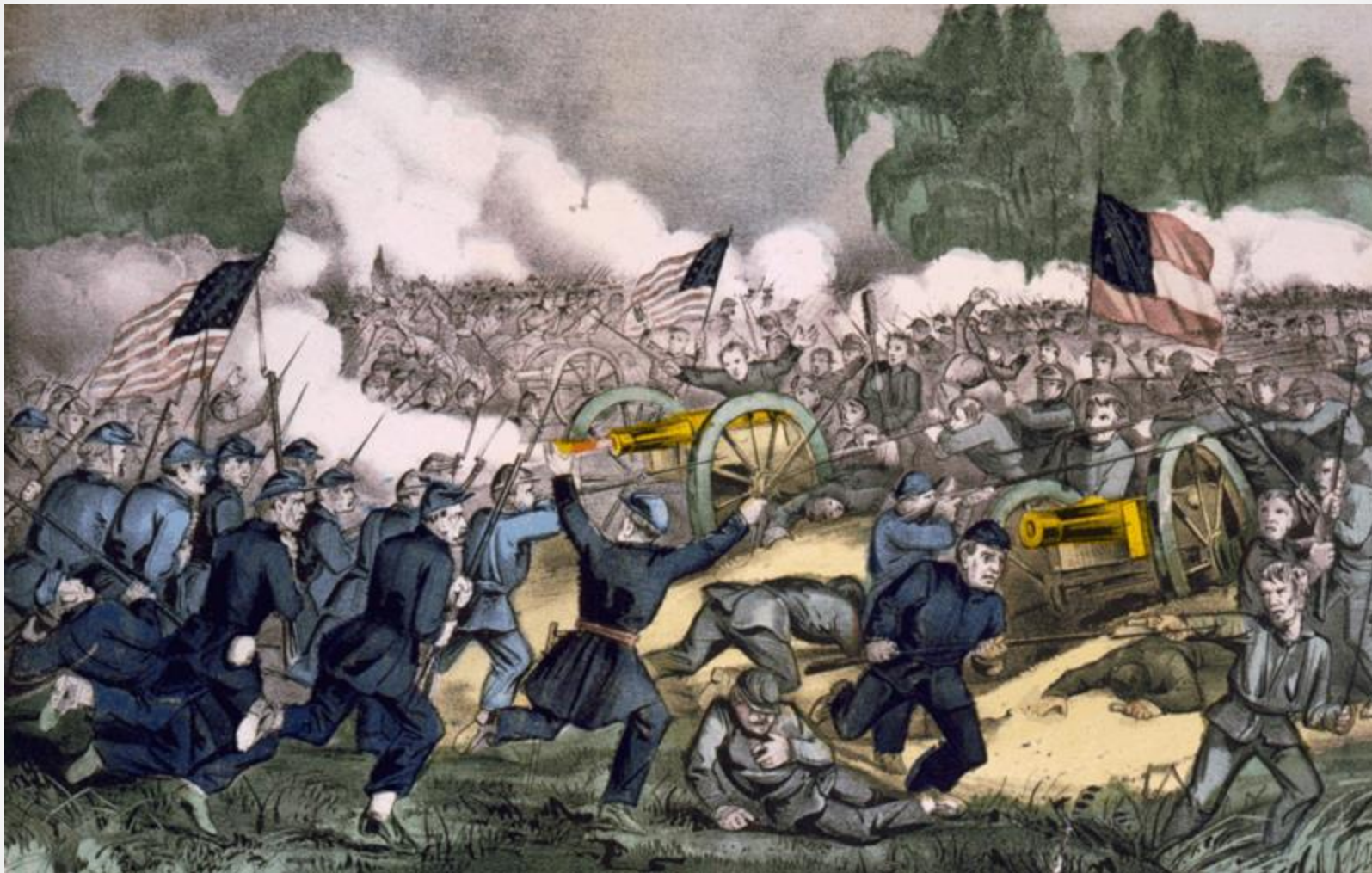
- Unie chtěla dobýt hlavní město Konfederace, blokovat přístavy a ovládnutím Mississippi zabránit zásobování z jihu
- Konfederace spoléhala na obranný boj a pomoc Velké Británie
- Vedení armád se ujali **generál Lee** na jihu a **generál Grant** na Severu

*Unijní pancéřové lodě ostřelují
pevnost Hindman*

- *Bitva u Hampton Roads,
Monitor a Merrimac*

- V dubnu r. 1862 odrazili jižané vojska Unie u **Richmondu**, vojska Konfederace převzala iniciativu
- Seveřanům se naopak podařilo **dobýt New Orleans** a **ovládnout Mississippi**, bojovalo se také na moři
- R. 1862 vydal prezident Lincoln **dekret o zrušení otroctví**, platný od 1. 1. 1863, začaly vznikat oddíly černošských dobrovolníků
- V červenci 1863 došlo k rozhodující **bitvě u Gettysburgu**, znamenala přelom ve válce
- Během r. 1864 postupovali Seveřané územím Jihu, ničili a vypalovali obce a města (vypálení Atlanty)
- poslední bitvou byla **bitva u Appomattoxu** v dubnu 1865, armáda Jihu kapitulovala

Bitva u Gettysburgu

- 14. 4. 1865, byl ve Fordově divadle spáchán atentát na prezidenta Abrahama Lincolna, o den později zemřel, vrahem byl herec John Wilkes Booth
- Ve válce padlo asi 650 000 vojáků, bylo zničeno mnoho sídel
- definitivní osvobození otroků znamenal 13. dodatek Ústavy (1865), proti rovnoprávnosti černochů bojovala rasistická organizace **Ku-klux-klan**

Atentát na prezidenta Abrahama Lincolna

Otázky a úkoly:

1. Jak se vyvíjely USA do poloviny 19. století?
2. Co bylo příčinou sporů mezi Severem a Jihem?
3. Proč vypukla občanská válka?
4. Popište její průběh a vyjmenujte nejdůležitější události.
5. Kdo a proč zvítězil, jaké byly důsledky války?

Literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějepis 8 pro ZŠ a VG UČ.* Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4

Obrázky:

Mapa. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:U.S. Territorial Acquisitions.png](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:U.S._Territorial_Acquisitions.png)

Lincoln. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Abraham Lincoln seated, Feb 9, 1864.jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Abraham_Lincoln_seated,_Feb_9,_1864.jpg?uselang=cs)

Davis. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:President-Jefferson-Davis.jpg>

Vlajka Konfederace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05].

Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:CSA FLAG 4.3.1861-21.5.1861.svg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:CSA_FLAG_4.3.1861-21.5.1861.svg?uselang=cs)

Námořní vlajka Konfederace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Conf Navy Jack \(light blue\).svg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Conf_Navy_Jack_(light_blue).svg?uselang=cs)

Mapa Jihu. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Confederation States on modern US map.png](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Confederation_States_on_modern_US_map.png)

Lee. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Robert Edward Lee.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Robert_Edward_Lee.jpg)

Grant. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:GenUSGrant.jpg?uselang=cs>

Anaconda plan. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05].

Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Scott-anaconda.jpg>

Lodě na Mississippi. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05].

Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bombardment and capture of Island Number Ten on the Mississippi River, April 7, 1862.jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bombardment_and_capture_of_Island_Number_Ten_on_the_Mississippi_River,_April_7,_1862.jpg?uselang=cs)

Monitor a Merrimac. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05].

Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:The Monitor and Merrimac.jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Monitor_and_Merrimac.jpg?uselang=cs)

Bitva u Gettysburgu. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05].

Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Battle of Gettysburg, by Currier and Ives.png](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Battle_of_Gettysburg,_by_Currier_and_Ives.png)

Atentát. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:The Assassination of President Lincoln - Currier and Ives 2.png?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Assassination_of_President_Lincoln_-_Currier_and_Ives_2.png?uselang=cs) ●